

İstanbul Sanayi Odası Meclis Toplantısı

**Hüseyin Aydın
Türkiye Bankalar Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı**

**İstanbul
30 Nisan 2014**

***Bankacılık sektörünün yaklaşımı istikrar içinde büyümek,
ekonomik büyümeye ve istihdama katkı sağlamaktır.***

İstanbul Sanayi Odası'nın Sayın Meclis ve Yönetim Kurulu Başkanları, Sayın Üyeler, Değerli Katılımcılar, Medyamızın Değerli Temsilcileri, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bankacılık sektöründeki son gelişmeleri ve ortak paydası büyüme ve istihdam olan bankacılık-reel sektör ilişkileri konularında değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak üzere aranızdayım.

Türkiye ekonomisinin performansına ilişkin yapılan değerlendirmelerde büyük çoğunluğun görüş birliği içinde olduğu ortak konu milli gelirin istikrarlı ve yüksek hızda büyümesidir. Bu başarının ana nedeni siyasi istikrar ve bu durumun ekonomi politikasına yansımalarıdır.

Gayri safi yurtiçi hasıla, sabit fiyatlarla, 1993-2002 yılları arasında ortalama yüzde 3,1 oranında büyürken, 2003-2008 yıllarında yüzde 5,9 oranında artmıştır. Uluslararası ekonomiye entegre olan ülkemiz, küresel krizden, özellikle AB ekonomisindeki daralma nedeniyle, olumsuz etkilenmiş, büyüme hızı 2009-2013 yılları arasında yüzde 4 olmuştur. Bununla birlikte, son on yılda büyüme hızımız dünya ortalamasının üzerinde kalmaya devam etmiştir.

Büyümeye bankacılık sektörünün de çok önemli bir katkı yaptığı aşikardır. On yıl öncesine kadar, gündemin en popüler sorusu kamu kesimi olmasa bankaların kime kredi vereceği idi. Öğrendik ki, kamu borçlanmasını azalttıkça özel sektör sahneye çıktı. Üretim, yatırım, ihracat, ticaret ve istihdam alanında özel sektör daha fazla risk ve rol aldı, büyümenin lokomotifi oldu. Bankacılık sektörü de özel sektörün riskini aldı, bu çabaya destek oldu. Bu desteği detaylı olarak paylaşmak istiyorum.

Sayın Başkan, Değerli Konuklar,

Bu yılın ilk çeyreği sonunda kredi hacmi 1 trilyon 100 milyar TL oldu. Krediler, ortalama olarak ve sabit fiyatlarla, son 10 yılda yüzde 21, küresel krizin yaşandığı son beş yılda ise yüzde 15 oranında büyümüştür.

Kredilerin toplam aktifler içindeki payı yüzde 25 iken yüzde 60'ı geçmiştir.

Kredilerin milli gelire oranı 50 puandan fazla artarak yüzde 70'e yaklaşmıştır.

Kredi, mevduat oranı yüzde 40 düzeyinden, küresel krize kadar yüzde 77'ye yükselmiş, 2013 sonunda ise yüzde 100'ü aşmıştır.

Küresel krizle birlikte dış talep bıçak gibi kesilince, "alın-verin, ekonomiye can verin" sloganı ile simgeleşen iç talebin canlandırılması projesi bankaların kredi verme gücü sayesinde hayat bulmuştur. Sağlıklı bilanço yapısı ve güçlü özkaynakları sayesinde bankalar, kamuya ve özel sektöre kaynak sağlamaya devam etmişler, kredilerini çeşitlendirmişlerdir.

Tüketici kredileri ve konut kredileri yoluyla iç talep canlandırılmış, böylece ekonomideki daralma kısa sürmüştür. Bu sayede, küresel krizde çok sayıda ülkenin içine düştüğü düşük talep, daralma ve kredi çöküşü kısır döngüsü yaşanmamıştır. Kısa süreli de olsa, bazı bankaların kredi arzını sınırladıkları doğrudur. Ancak, merkez üssü gelişmiş ülkeler olan krizin bu ülkelerde kurulmuş ve ülkemizde de faaliyet gösteren bankaları vurduğu da bir gerçektir. Bu bankaların bir bölümü artık faaliyette değildir.

Risk açısından bankacılık sektörü geniş bir yelpazede sağlıklı bir dağılımı olan kredi portföyüne sahiptir. Kredilerin üçte ikiden fazlası TL cinsindedir.

Kurumsal krediler yüzde 43, kobi kredileri yüzde 23 ve bireysel krediler yaklaşık olarak üçte bir oranında paya sahiptir. Son dönemde getirilen düzenlemeler ile Kobi kredilerinin payı artmaya devam edecektir.

Şubat 2014 itibariyle, 2 milyon 158 bin Kobiye 278 milyar TL kredi kullanılmıştır. Kredilerin yüzde 26'sı mikro, yüzde 32'i küçük, yüzde 42'si ise orta ölçekli işletmelere kullanılmıştır. İşletme başına ortalama kredi, mikro işletmelerde 45 bin, küçük ölçeklerde 217 bin, orta ölçekli işletmelerde ise 877 bin TL dir.

Sektörel olarak, toplam krediler içinde imalat sanayiinin payı yüzde 20, inşaatın yüzde 12, enerjinin yüzde 7, lojistik sektörünün ise yüzde 4'tür.

Bankalarımız nakit krediler dışında gayri nakdi krediler yoluyla da reel sektöre destek olmaktadır. Ticari gayrinakdi krediler Şubat sonunda 315 milyar TL düzeyindedir.

Kredi riski oldukça makul bir düzeyde seyretmektedir. Tahsili gecikmiş alacakların kredilere oranı yüzde 3 dolayındadır. Bu oran ticari kredilerde yüzde 2,4, bireysel kredilerde yüzde 3,6 düzeyindedir. Kobiler özelinde tahsili gecikmiş alacak oranı yüzde 2,9 olmuştur.

Ticari kredilerde reel faiz oranı çift hanelerden düşük tek haneli rakamlara gerilemiştir. Nitekim 2003 yılı sonunda reel faiz oranı yüzde 9 iken 2013 yılı sonunda yüzde 4'e düşmüştür. Kredilerin ortalama vadesi 6 aydan 18 aya çıkmıştır. Mevduatın ortalama vadesinin üç ay olduğu dikkate alındığında, likidite riski ve sabit faizli krediler için faiz riski bankalar tarafından üstlenilmiştir.

Son dönemde, uzun dönem büyümesi için hayati önem taşıyan, enerji, ulaştırma, sağlık, eğitim, haberleşme gibi temel alt yapı projelerine bankalarımız daha fazla finansman sağlamaktadır. On yıl öncesinde bilançosunun yüzde

70'ini kamuya kullandıran bankacılık sektörü, bugün kamu projelerinde yüklenici olan özel sektöre proje kredisi sağlar duruma gelmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Konuklar,

Kredilerin çeşitlenmesinde ve sağlıklı olarak büyümesinde kritik konulardan bir tanesi bankaların özkaynaklarının büyüklüğüdür. Bankacılığın matematiği risk ve getiri açısından özkaynaklar üzerine kurulmuştur. Sektörün özkaynakları 2002 yılına göre yaklaşık 10 kat artarak 220 milyar TL'yi geçmiştir. Bankalarımızın çabası özkaynakları aynı düzeyde tutarak karlılığı artırmak olmamıştır, riskler karşısında özkaynakları koruyacak düzeyde kar ederek özkaynaklarını büyütme olmuştur. Özkaynakların tamamına yakın bankacılık işine atfedilmiştir.

Mevcut durumda, özkaynakların kredi kaldıracı 5,4 katıdır ve kredi kullandırma kapasitesi yüzde 80 düzeyindedir. Daha fazla kredi kullandırılmasını sınırlayan başlıca etkenler, kredibilitesi olan kredi talebinin düzeyi, likidite yönetimi gereklidir.

Küresel piyasalardaki belirsizlikler likidite açısından daha fazla ihtiyatlı olmayı gerektirmektedir. Bu arada, uluslararası bankacılık kurallarında yapılan değişiklikler riskler için daha fazla sermaye ve likidite bulundurulmasını zorunlu kılıyor. Bu durum sermayenin maliyetini yukarı çekmektedir. Diğer yandan, tasarruf oranının düşük düzeyi nedeniyle iç talebi yavaşlatmaya yönelik önlemler de bankaların kredi arzını ve fiyatını etkilemektedir.

İlk çeyrek sonunda, kredi büyümesinde bir yavaşlama vardır. Bireysel kredilerde artış hızı önemli ölçüde ivme kaybetmiştir. Sabit kurlarla, yıllık büyüme hızı bireysel kredilerde yüzde 18'e yavaşlarken, ticari kredilerde yüzde 25 düzeyindedir. Kredilerde büyüme hızının yıl sonunda yüzde 20'nin biraz altında olacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye Bankalar Birliği olarak, cari açığı aşağıya çekerken büyümeyi de makul düzeyde tutacak öneriler üzerinde çalıştık ve ekonomi yönetimine sunduk. Önerilerimizin önemli ölçüde olumlu karşılandığını, bir bölümünün de uygulanmaya başladığını memnuniyetle görüyoruz. Burada amaç, üretimin, yatırımın, ihracatın, istihdam yaratma kapasitesi olan sektörlerin ve alt yapı projelerinin hem finansmanının özendirilmesi ve maliyetinin düşürülmesidir. Kredilerin daha fazlasının verimli ve üretken yatırımlara gitmesi konusunda İSO Yönetim Kurulu ile aynı görüşleri paylaşıyoruz.

Bilançosunun yarısına yakını reel sektöre açılan kredilerden oluşan bankacılık sektörü ile reel sektör etle ve tırnak gibi olmuştur. Birimizin sorunu veya başarısı diğerimizi yakından etkiler hale gelmiştir. Bu anlayış içinde, İstanbul Sanayi Odası ve Birliğimiz Yönetim Kurulu üyelerinin katılımıyla, 11 Aralık 2013 tarihinde yapılan toplantıda sektörlerimizi ilgilendiren çok sayıda konuyu görüştük. Bunlar arasında en önemlileri, uzun vadeli ve uygun koşullarda finansman imkanının artırılması, kredi kullandırma imkanlarının iyileştirilmesi, kredi sözleşmelerinin sadeleştirilmesi, teminata dayalı kredi uygulamasının değişmesi, proje finansmanı, alacak sigortası uygulaması konuları yer aldı. Uygulamadaki sorunları daha iyi anlamak ve ortak çözüm bulmak amacıyla bir çalışma grubu oluşturduk. Çalışmalar yapıcı bir yaklaşım içinde sürüyor.

Sanayicimizin, giderek daha yoğun hale gelen i ve dış rekabet ortamında faaliyetlerini sürdürmenin yanı sıra yeni yatırımlar yapmak amacıyla sermayeye ve ekonomik nitelikte krediye ihtiyaı olduğunu biliyoruz. Düzenlemeler ve bankacılık prensipleri doğrultusunda bu taleplerin karşılanması için bankacılık sektörü hazırlıklıdır, isteklidir. Bize inanıp, güvenebilirsiniz.

Bankacılık sektörünün yaklaşımı istikrar içinde büyümek, ekonomik büyümeye ve istihdama katkı sağlamaktır.

Konuřmaya davet ettiği için Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'a ve beni dinlediğiniz için sizlere teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.